

DE AANBODECONOMIE
ALS REMEDIE
VOOR STAGNATIE EN RECESSIE.

Toepassingen en Resultaten

Willy De Wit

DE AANBODECONOMIE ALS REMEDIE VOOR STAGNATIE EN RECESSIE

SAMENVATTING

Op 13 augustus 1981 werd in de USA geschiedenis geschreven. Op die dag werd een wet gestemd, die de wereld ingrijpend zou veranderen. Een nooit geziene welvaartsexplosie zou plaats hebben, niet alleen in de VS. De ganse Westerse wereld werd meegezogen in de expansie, gekenmerkt door een sterke stijging van de werkgelegenheid, een ineenstorting van de toenmalige zeer hoge inflatie en een nooit geziene groei van het BBP (Bruto Binnenlands Product). De nieuwe economische politiek, die mogelijk werd gemaakt door bovenstaande wet, betekende een omkering van het tot dan toe gevoerde Keynesiaans beleid.

Wij bespreken in 't kort de dramatische toestand van de Amerikaanse economie op het einde van de jaren '70 tijdens het bewind van President Carter. In overeenstemming met de leer van Keynes werd een expansief monetair beleid gevoerd, o.m. door stijgende overheidsuitgaven, met als gevolg een uit de hand gelopen inflatie, die bestreden werd met torenhoge belastingtarieven. Het gevolg : een zware recessie met stijgende werkloosheid.

In 1981 kwam de redding toen Ronald Reagan de wereld verbaasde toen hij de Keynesiaanse leer in vraag durfde stellen. Volgens hem moest niet de vraag (de consumptie) worden opgedreven, maar wel het aanbod (de productie). Hiertoe moest voldoende aanmoediging worden ingebouwd. Hoe kon dit beter dan door een zeer aanzienlijke verlaging van het hoogste marginale belastingtarief. Dit hoogste tarief was de boze wolf die de productie tegenhield. Deze no nonsens-President stelde het zeer eenvoudig : "de mensen produceren omdat zij er goed voor betaald worden. Als de overheid met het grootste deel gaat lopen, dan verdwijnt de stimulans." Hij verlaagde daarop de hoge belastingtarieven op zeer ingrijpende wijze. Wij bespreken de buitengewone resultaten die met deze nieuwe aanpak werden bereikt. Tevens gaan wij in op de (onterechte) kritiek die Reagan te verduren kreeg, zowel in de media als in academische kringen. Vooral de desinformatie over het begrotingstekort was compleet fout en was volkomen onterecht. Dit wordt aangetoond met cijfermateriaal.

Ook Ierland heeft in het voorbije decenium een mirakel verwezenlijkt op economisch gebied, met een gelijkaardige aanpak. Dit land wordt dan ook terecht de "*Celtic Tiger*" genoemd en dit wegens de ongeëvenaarde welvaartsgroei.

Verder komt aan bod het toenmalige West-Duitsland in 1948 met de legendarische economie-minister Ludwig Erhard, de grondlegger van het Duitse "*Wirtschaftswunder*". De term aanbodeconomie was toen nog niet gekend, maar hij heeft ze wel toegepast. Erhard kan dan ook aanzien worden als een man die voorop was op zijn tijd. Ook vermelden wij even IJsland. Tot slot komt een zeer slechte leerling van de klas aan bod, nl. ons eigen land. Van de "aanbodeconomie" heeft men in België blijkbaar nog niet horen spreken.

Auteur : Willy De Wit

Datum : 14 februari 2005

INLEIDING

Is ons land aan 't afglijden naar meer armoede en minder welvaart? Men kan er inderdaad niet naast kijken :

- De werkloosheid ligt abnormaal hoog.
- De fiscale druk is onhoudbaar geworden en dwingt vele ondernemingen om naar lage loonlanden uit te wijken, met als gevolg een uitstoot van actieven uit de arbeidsmarkt en als
- noodoplossing het brugpensioen.
- Eén miljoen mensen uit de beroepsbevolking is op non-actief
- De netto-lonen liggen te laag, maar het bruto loon ligt veel te hoog. Dit laatste is de kostprijs voor de onderneming
- De problemen worden structureel erger en overheidsmaatregelen werken niet.

Is de tijd gekomen voor een nieuw economisch model?

Het antwoord is *neen*, want dit nieuwe model bestaat reeds, maar het wordt bij ons niet toegepast. Dit model is niet meer gebaseerd op een Keynesiaans vraagbeleid, maar op de klassieke aanbodeconomie en het is uitermate succesvol gebleken in landen die het hebben toegepast.

***“Aanbodeconomie” = “aanmoedigingseconomie”
in tegenstelling met bestraffingseconomie.***

In dit werkje pleiten wij ervoor het Keynesiaans beleid te verlaten en over te schakelen op de nieuwe aanpak van de aanbodeconomie, die in meerdere landen zo succesvol is gebleken.

Om dit pleidooi met argumenten te ondersteunen behandelen wij :

IERLAND als voorbeeld :

- 20 jaar geleden de zieke man van Europa
- nu de “*Celtic Tiger*” met een fenomenale welvaartsgroei dank zij de toepassing van de aanbodeconomie. Tevens sterke afbouw van de overheidsschuld.

De **U.S.A.** en de welvaartsexplosie van de gouden jaren '80.

- explosieve welvaartsgroei
- creatie van 19 miljoen nieuwe arbeidsplaatsen
- begrotingstekort en overheidsschuld onder controle

WEST-DUITSLAND (het voormalige) tijdens Ludwig Erhard (1948) met het Duitse “*Wirtschaftswunder*”.

Ook **IJSLAND** wordt even vermeld.

DE THEORIE VAN KEYNES KLOPT NIET MEER

De theorieën van de Engelse econoom John Maynard Keynes (1883-1946) hebben decennia lang als grondslag gediend voor het economisch beleid in de meeste van onze Westerse landen. (Zijn hoofdwerk : The General Theory verschenen in 1935)

Volgens Keynes : economische inzinking en werkloosheid moet men bestrijden met verhoging overheidsuitgaven. (Deficit Spending) . Stimuleren van VRAAG (consumptie)

Mislukking

Met het Keynesiaans beleid van President Jimmy Carter Amerika op de rand van de afgrond. Monetaire expansie veroorzaakt inflatie. Liep op tot 13.3 % in 1979. Bestrijding met hoge belastingtarieven en hoge rentevoeten. Gevolg stijgende werkloosheid en stijging intrestvoeten. De prime-rate (basisrente voor kaskredieten) steeg tot 21.50 %.

Duizenden ondernemingen werden hierdoor letterlijk gewurgd en gingen in falig.

De Keynesiaanse theorie klopte niet meer.

De negatieve gevolgen hoge belastingdruk werden door President Carter en zijn economische raadgevers genegeerd. Weigering belastingdruk te verlagen. In hun visie hoge druk ideaal middel om de welvaart te verdelen. Tevens dachten zij : belastingverlaging zal de inflatie nog aanwakkeren en het overheidstekort vergroten. Zij zagen niet in dat zij de economie op de rand van de afgrond hadden gemanoeuvreerd. Met de aflossing van de wacht in 1980 : redding op komst.

Waar zaten de fouten van het Keynesiaans vraagbeleid in de jaren '70 :

- Nadruk op “spending”, met monetaire expansie en gevaar voor inflatie. Te bestrijden met hoge intrestvoeten. Stijging van de werkloosheid als gevolg.
- Alhoewel Keynes geen voorstander was van hoge belastingdruk, was dit toch wel een noodzakelijk gevolg van het “deficit spending”. Hoge overheidsuitgaven veroorzaken stijgende begrotingstekorten, te bestrijden met hogere belastingen.
- Geen aandacht voor stimulering van het aanbod.
- De dynamiek van de hoogte van de belastingdruk op het aanbod werd genegeerd.
- Hoge marginale belastingtarieven (70 % op hoogste schijf ten tijde van Carter) = sterke rem op werken, investeren, ondernemen en sparen.
- Elke “bijkomende” economische activiteit belast in *hoogste schijf*, vandaar geen bereidheid tot *bijkomende* prestatie. In vele gevallen valt de economische activiteit volledig weg bij te hoge belastingdruk.
- Ondernemingen werden belast op fictieve winsten ingevolge inflatie (afschrijving beperkt tot historische kostprijs). Rem op ondernemersinitiatief.

DE ONBEGREPEN WELVAARTSEXPLOSIË VAN DE GOUDEN JAREN '80

Op 4 november 1980 werd Ronald Reagan tot President van de U.S.A. verkozen.

Nieuwe aanpak met aanbodeconomie. Resultaten :

- Na 4 jaar : van depressie naar sterke economische expansie
- Op 8 jaar tijd : 19 miljoen nieuwe arbeidsplaatsen
- Na 4 jaar : inflatie gedaald van 13.30 % in 1980 naar 4.3 % in 1984.
- Werkloosheid van 11 % in 1982 naar 5.2 % in 1988
- Prime rate voor kaskredieten : daling van 21.5 % naar 10.75 %
- Daling van het overheidstekort (als % BNP) van 4 % in 1982 naar 2.9 % in 1989.

Het recept van de aanbodeconomen

Niet de **vraag** (consumptie) maar wel het **aanbod** (de productie) stimuleren. Hoe?

- Sterke verlaging van *hoogste marginale* belastingtarief. Dit was een verrassende en geniale zet van Reagan. Dit was de enige manier om *bijkomende* economische activiteit te creëren.
- Het is inderdaad het *hoogste marginale* belastingpercentage dat een rem zet op *bijkomende* economische activiteit ingevolge de progressie in de belastingsschalen
- Voordeliger afschrijvingsregime voor vennootschappen.
- Deregulering van de economie.

In tegenstelling tot wat de Keynesiaanse economen dachten, zouden deze maatregelen niet de consumptie (de vraag) aanwakkeren, maar wel de productie van goederen en diensten (in economisch jargon: het aanbod). Het aanbod zou voorafgaan en de consumptie zou volgen en niet omgekeerd.

Wet van Say

Het aanbod schept de vraag (Keynes dacht het omgekeerde)

Verklaring : tegenover goederen en diensten die geproduceerd worden staat het geld dat door de werknemers wordt verdiend. Met dit geld zullen zij de geproduceerde goederen kopen. Dus eerst productie, daarna consumptie.

Uitwerking

In 1981 : "Economic Recovery Tax Act" (ERTA) in voege op 1.10.1981. Het hoogste marginale tarief in de personenbelasting van 70 % naar 50 %. (gespreid over 3 jaar.) Voor ondernemingen invoering van een versneld afschrijvingspercentage.

In 1986 : "Tax Reform Act of 1986" : verdere verlaging van het hoogste marginale tarief in de personenbelasting van 50 % naar 28 %

De grondslag was gelegd voor een lange periode van grote economische expansie. Zie ook resultaten hierboven.

SCHITTERENDE EXPANSIE....EN DE RIJKEN BETALEN MEER, DE ARMEN MINDER AAN BELASTINGEN.

De jaren 1981 en '82 waren verloren voor Reagan. Zeer hoge rentevoeten toegepast door Federal Reserve (FED) (noodzakelijk voor inflatiebestrijding,) met als gevolg stijgende werkloosheid en dalend BBP. Inflatie kwam onder controle in 1983. Pas van dan af zeer sterke expansie van de economie dank zij de belastingverlagingen.

Aangroei BBP

1981	1.9 %
1982	- 2.5 %
1983	3.6 %
1984	6.8 %
1985	3.4 %
1986	2.7 %
1987	3.7 %
1988	4.4 %

(Bron : OECD Economic Outlook nr. 46 December 1989 page 166 table R 1.)

Werkloosheid

De werkloosheid daalde geleidelijk van 9.7 % in 1982 (op bepaalde ogenblikken zelfs 11 %) naar 5.4 % in 1988 (op zeker ogenblik naar 5.2 %).

De aanbodeconomie boekte echter haar grootste successen op gebied van de bestrijding van de inflatie.

Inflatiecijfers 1980 – 1988

1980	13.5 %
1981	10.3 %
1982	6.1 %
1983	3.2%
1984	4.3 %
1985	3.5 %
1986	1.9 %
1987	3.7 %
1988	4.1 %

(Bron : OECD : Economic Outlook nr. 46 December 1989 page176 Table R 11.)

De Rijken betalen méér

Percentage van de betaalde inkomstenbelasting

<u>Inkomstencategorie</u>	<u>Procent van het totaal aan betaalde belasting</u>		
	1984	1986	1987
\$ 0 - 15.000	5.8 %	4 %	2.8 %
\$ 15.000 - 30.000	21.1 %	16.8 %	14.7 %
\$ 30.000 - 50.000	29.0 %	25.9 %	23.0 %
\$ 50.000 - 100.000	22.0 %	24.3 %	27.7 %
\$ 100.000 - 200.000	8.6 %	10.2 %	11.9 %
\$ + 200.000	13.4 %	18.9 %	19.8 %
	-----	-----	-----
	100 %	100 %	100 %

Bron : IRS (= Internal Revenue Service, dit is de Amerikaanse belastingadministratie)

Niettegenstaande de sterke verlaging van het hoogste marginale belastingpercentage *verhoogde* het aandeel van de hoge inkomstenklasse in het totaal van de betaalde belastingen. De verlaging van dit hoge tarief was dus geen cadeau aan de rijken, zoals de media en de politici altijd beweren. Neen het was een geschenk aan de armen, die hun aandeel in de totaal betaalde belastingen aanzienlijk zouden zien afnemen.

“Great Spirits have always encountered violent opposition from mediocre minds”

Albert Einstein.

DE KRITIEK OP REAGAN'S BELASTINGSVERLAGING WAS ONGEGROND.

Kritiek was hevig

Het Keynesiaans economisch establishment en ook de media en de politici konden niet geloven dat een gewezen filmacteur een revolutionaire economische politiek invoerde die totaal in contrast stond met de zo beroemde leer van Keynes. Wat een gezichtsverlies! De reactie was dan ook bijzonder hevig, zeer nijdig en zelfs karikaturaal en helemaal niet objectief. Totaal verkeerde economische data en cijfers werden als argumenten aangewend.

Wat zij vertelden :

- In 1981 : de belastingverlaging zou de (reeds veel te hoge) inflatie nog aanwakkeren.
- In 1982 : wanneer in 1982 de inflatie sterk daalde beweerde men dat de intresten onmogelijk konden dalen, wegens de lage belastingtarieven
- In 1983 : wanneer de intresten daalden werd gesteld dat het overheidstekort dramatische proporties zou aannemen. In hun redenering zouden de overheidsinkomsten sterk dalen als gevolg van de tariefverlaging van de belastingen.
- Wanneer de dollar sterker werd, wees men op het gevaar dat hierdoor een zware recessie zou ontstaan. Men was vergeten dat men enkele jaren tevoren datzelfde argument had gebruikt wegens de zwakte van de dollar.
- De aangroei van de tewerkstelling zou bestaan hebben uit minderwaardige hamburgerjobs.
- De armen werden armer en de rijken rijker.
- Het begrotingstekort was helemaal uit de hand gelopen.

Het antwoord op deze kritiek : dit werd gegeven door de feiten.

De armen werden rijker tijdens het Reagan bewind

Praktisch alle media, zowel in de U.S.A , maar vooral in Europa hebben talloze malen beweerd dat de rijken rijker werden en de armen armer tijdens de jaren '80. Het werd zelfs een soort afgezaagde slogan, die zonder enig bewijs zomaar werd verkondigd. Twee studies, waaronder één van progressieve Democraten weerleggen de beschuldiging dat “Reaganomics” de inkomenskloof deed toenemen. In tegenstelling tot wat de media steeds hebben verkondigd toont deze studie aan dat de armen rijker werden.

Hieronder volgt het detail van de gegevens van het "Urban Institute", gegevens opgesteld door I. Sawhill en M. Condon.

Incomes and Social Mobility

(1991 Dollars)

Average Family Income of 1977 Quintile Members in

1977 Quintile	1977	1986	% Change
Bottom 20 %	15.853	27.998	77
Second 20 %	31.349	43.041	37
Third 20 %	43.297	51.796	20
Fourth 20 %	57.486	63.314	10
Top 20 %	92.531	97.140	5
All	48.101	56.658	18

Source : Urban Instituut

Geen Hamburgerjobs, maar voornamelijk kaderpersoneel

Job Creation in the Eighties

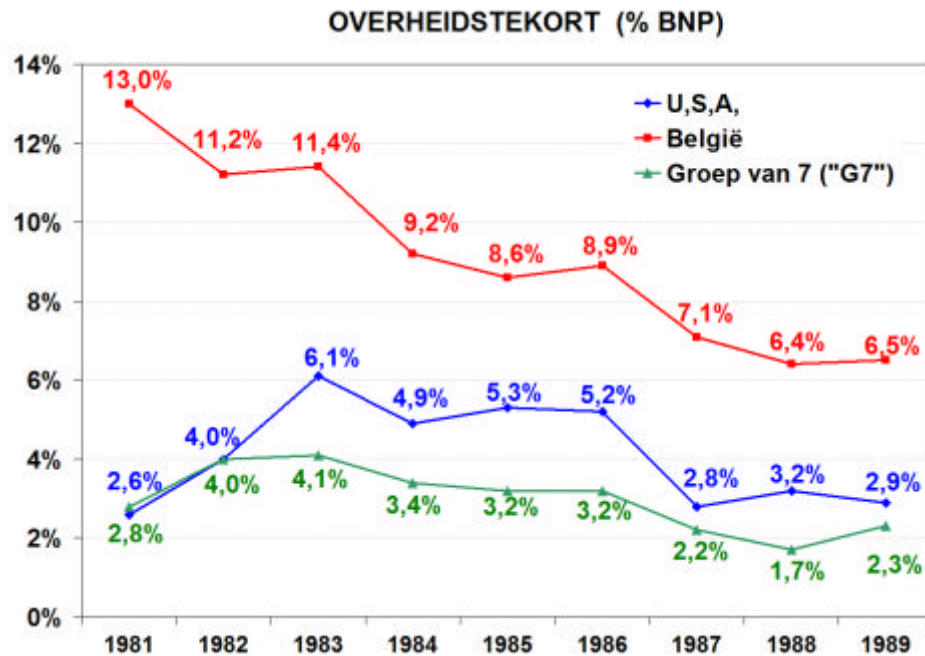
Jobs created Jan. 1982-Dec. 1989

Job Category	Number (mils.)	Percentage increase	1989 median earnings
Managerial/Professional	7.600	33.1	\$ 32.873
Production	2.194	19.0	25.831
Technical	6.630	21.8	20.905
Operators	1.374	8.2	19.886
Services	2.210	16.8	14.858
Farming	-0.116	-3.7	13.539
Total	19.892	20.3	\$23.333

Source : Bureau of Labor Statistics (Employment), Census Bureau (earnings)

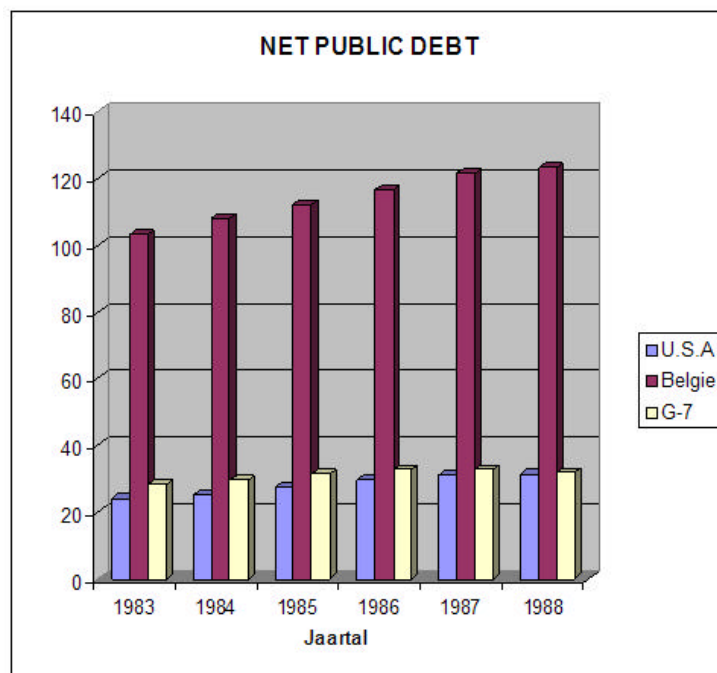
Overheidstekort in % van BNP

De Groep van 7 ("G 7 ") omvat : de U.S.A., Japan, Duitsland, Frankrijk, Italië , Engeland en Canada.
(Bron : studiedienst KBC)

Uitstaande Overheidsschuld als % van het BBP in 1988 (einde regeerperiode van Reagan)

U.S.A.	31.4 %
België	123.1 %
G-7	31.9 %

(Bron : OECD : Economic Outlook nr. 49 July 1991 page 113 Table 32.)

Ook Gewettigde kritiek

Er moet wel worden toegegeven dat er ook gewettigde kritiek kan uitgebracht worden op de Reagan-administratie. Inzake deregulering van de economie is Reagan niet ver gekomen. Onder zijn beleid werd er ook niet veel gerealiseerd inzake het verschaffen van opleidings- en herscholingsprogramma's. Gezien de grote mobiliteit van de beroepsbevolking was dit toch wel een noodzaak. Verder werden vrouwen aangemoedigd om buitenshuis te gaan werken. Maar er waren te weinig voorzieningen inzake kinderopvang en dergelijke. Niet alles was dus positief.

DE TOEPASSING IN ANDERE LANDEN

WEST-DUITSLAND IN 1948 : LUDWIG ERHARD Duitse "*Wirtschaftswunder*"

Maatregelen :

- afschaffing rantsoenering
- afschaffing prijscontroles
- verlaging van hoogste marginaal tarief in de personenbelasting van 95 % naar 53 %
- vrijstelling van belasting van een eerste schijf van 8.000 DM
- vrijstelling van belasting voor overwerk
- instelling van een vrije markteconomie
- sterke beperking van de geldvoorraad om inflatie geen kans te geven.

Resultaten :

Het toenmalige West-Duitsland werd de sterkste economie van Europa en de DM de sterkste munt van de wereld. Werkloosheid verdween volledig.

IJSLAND IN DE JAREN '90

Begin van de jaren '90 economie in een zware crisis. David Oddson werd premier in 1991

Maatregelen en resultaten

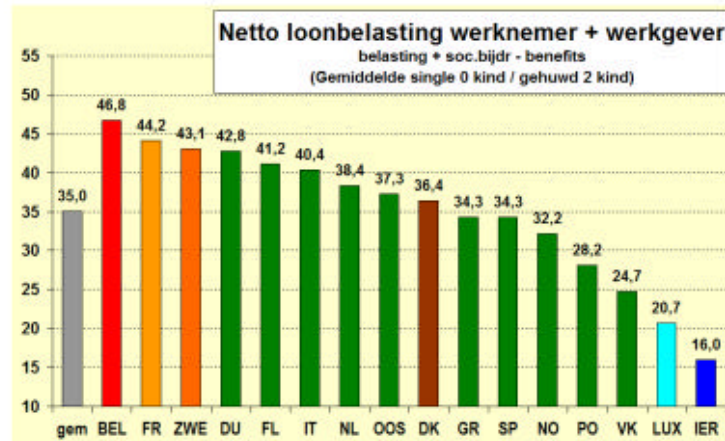
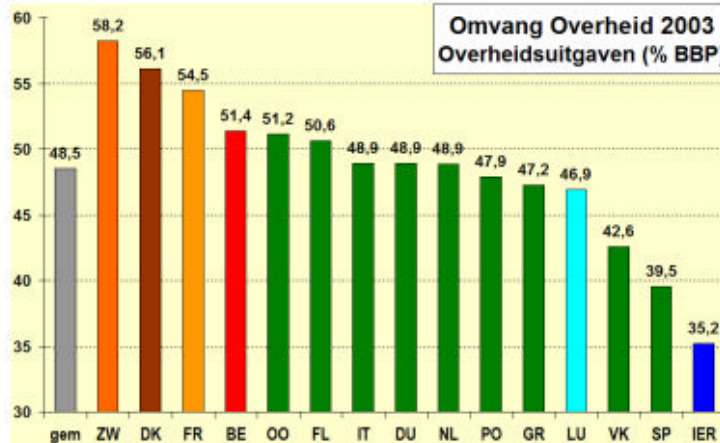
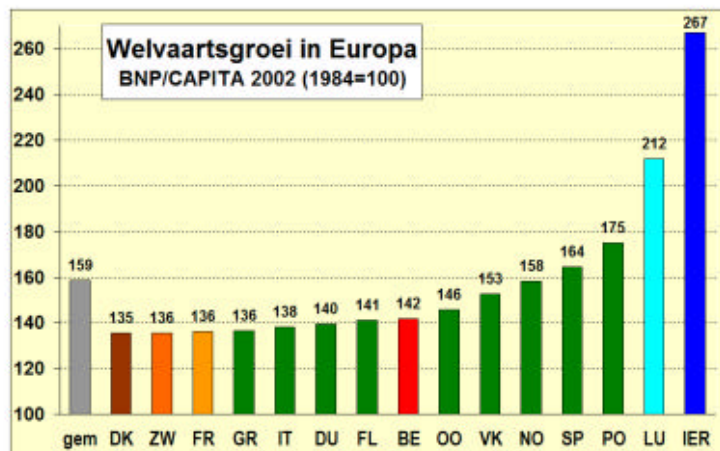
- verlaging van het hoogste belastingtarief van 50 % naar 30 %
- fiscale druk op onroerend goed werd sterk verminderd, met de bedoeling een volledige afschaffing als een volgende stap.
- Financiële transacties werden goedkoper door afschaffing van het zegelrecht
- Vijf jaar later was de economie gegroeid met 25 % (5% op jaarbasis) en de Staatsinkomsten bleven op peil.

IERLAND : “The Celtic tiger”

- 20 jaar geleden was Ierland de (dood-) zieke man van Europa
- nu de “Celtic Tiger” met de sterkste economie van de hele EU.
- De ommekeer werd ingezet na de verkiezingen van 1987, met een totaal
- nieuw beleid met sterke verlaging van de belastingtarieven.

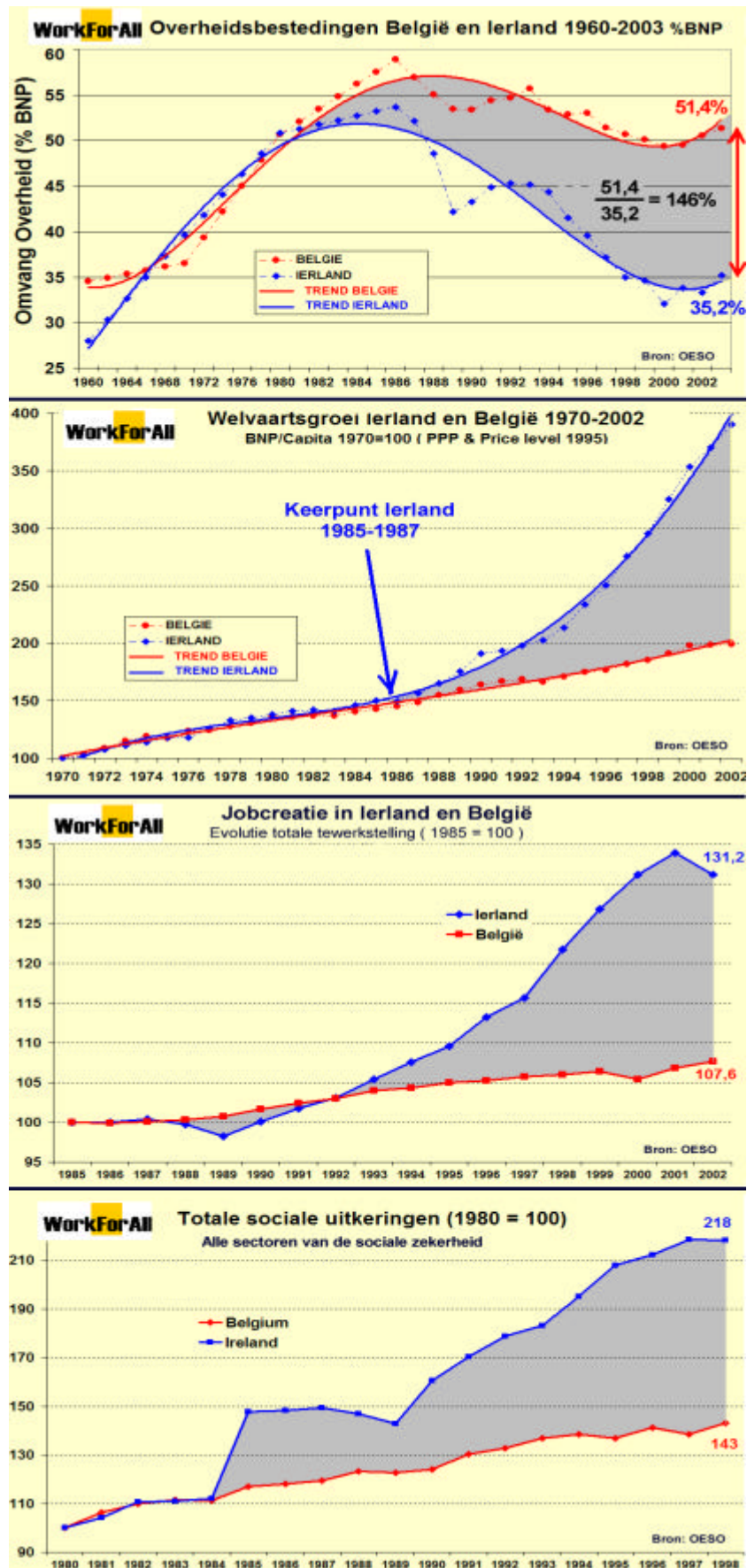
Maatregelen en resultaten

- méérwaardebelasting teruggebracht van 40 % naar 20 %
- verlaging hoogste marginale tarief in de personenbelasting van 48 % naar 42 %
- Verlaging vennootschapsbelasting van 32 % naar 12.5 %.
- Tussen 1995 en 2000 steeg het BBP met 88.5 %
- De belastingontvangsten stegen met een onwaarschijnlijke 72.6 %
- De werkloosheid daalde van 15.2 % van de beroepsbevolking naar 4.2 % in 2000.

Kiezen voor Belgische stagnatie of voor een lers aanbodbeleid

een vergelijking van de economische prestaties tussen twee types beleid

Welke maatregelen dringen zich op voor België

- geleidelijke verlaging over een periode van 3 jaar van hoogste tarief in de personenbelasting naar 28 %
- volledige afschaffing van de vennootschapsbelasting en van de belasting op dividenden
- afschaffing van de landbouwsubsidies.
- Afschaffing van de miljardentransfers naar Wallonië. (Het betreft circa 10 miljard € per jaar)
- Meer besparen op overheidsuitgaven
- Verdere privatisering van overheidsbedrijven
- Deregulering van de arbeidsmarkt en deze in elk geval meer flexibel maken

Te verwachten resultaten

- Creatie van minstens 600.000 nieuwe arbeidsplaatsen
- Uitwijking van bedrijven naar lage loonlanden zal stoppen
- Netto lonen zullen sterk stijgen wegens verlaging van lasten. De eisen van de sector “witte woede” zullen automatisch worden ingewilligd. Dit is trouwens dringend nodig.
- Stress op het werk zal sterk verminderen. Loonkost voor de bedrijven zal dalen, dus minder prestatie-eisen.
- Belastingbasis zal sterk verbreden, bijgevolg geen problemen met overheidsbudget. Dit laatste is duidelijke gebleken in al de landen die de aanbodeconomie hebben toegepast. De reden is ondertussen gekend : de aanzienlijke verlagingen van de hoogste marginale belastingtarieven hadden een sterke verbreding van de belastingbasis als gevolg, dank zij de verhoogde welvaartsgroei.

CONCLUSIES

1. **De aanbodeconomie legt de nadruk op groei. Niet de consumptie (koopkracht) maar wel de productie moet worden gestimuleerd. Geen overproductie ingevolge de wet van J.B. Say.**
2. **Stimulering van productie moet gebeuren door aanzienlijke verlaging van de hoogste belastingtarieven en vermindering of afschaffing van de vennootschapsbelasting**
3. **Met een sterk groeiende economie is het veel eenvoudiger de staatsuitgaven te verminderen**
4. **De overheid moet zich beperken tot haar essentiële taken en haar loodzware administratie afbouwen**
5. **Aanbodbeleid heeft overal gewerkt waar het werd toegepast.**
6. **Keynes' remedies werken niet: zijn doctrine dateert uit de hoogdagen van het planeconomisch denken.**